

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

ROMAÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/14/2 (2016)

EMLÉKEZTETŐ
2016. ÁPRILIS 5. 11.00

Helyszín: Pécs, Török István utca 12. Jó Szerencsét Közösségi Ház

Időpont: 2016. április 5. 11.00

Tárgy: Romaügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Sörös Iván, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Gyermekesély Főosztályának vezetője, az ülés levezető elnöke tájékoztatta a résztvevőket, hogy Langerné Victor Katalin helyettes államtitkár asszony nem tud részt venni az ülésen. Bemutatta Lakatos Szilviát, aki otthont ad a Munkacsoport ülésének.

Lakatos Szilvia a Jó Szerencsét Közösségi Ház vezetője köszöntötte a jelenlévőket és bemutatkozásában elmondta, hogy a telep-programban, ami a mai ülés fő témája, milyen szerepet töltött be az 1999 óta általa vezetett Khetanipe Egyesület.

Sörös Iván ismertette a napirendi pontokat, melynek elfogadása után röviden bemutatkozott. Elmondta, hogy a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárságon, a Gyermekesély Főosztályon dolgozik. A főosztály fő feladata gyermekekkel kapcsolatos, elsősorban uniós programok kiírása, gondozása. A Főosztály feladatai közé tartozik többek között a Tanoda program, az Útravaló program előkészítése, folyamatos gondozása, a Biztos Kezdet Gyerekházakkal kapcsolatos programok lebonyolítása, az Antiszegregációs Kerekasztal működtetése és minden olyan, ami hátrányos helyzetű gyerekeket, tanulókat érint.

Főosztályvezető úr felkérte Sebestyén Zsuzsát, hogy tájékoztassa a Munkacsoport tagjait a UPR jelenlegi helyzetéről.

1. napirendi pont: Magyarország egyetemes időszakos felülvizsgálata (UPR)

Sebestyén Zsuzsa, a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság Fejlesztési Osztályának képviselőjében röviden ismertette a UPR mechanizmust. 2006-ban az ENSZ közgyűlése az egyik határozatában (60/251) elfogadta azt a döntést, hogy az ENSZ négy évenként teljes körű felülvizsgálatot írjon elő a tagállamainak, amely szerint a tagállamoknak be kell számolniuk arról, hogy milyen emberi jogi kérdésekkel foglalkoznak, milyen problémákkal állnak szemben. Magyarország első felülvizsgálatára 2011-ben került sor, a

delegációt Balog Zoltán miniszter úr vezette. A felülvizsgálat két részből áll. Első lépésben minden országnak nemzeti jelentést kell benyújtania az ENSZ-hez. Ez egy nagyon korlátozott dokumentum, pontosan meg van határozva, hogy hány oldalas legyen, mennyi leütést lehet használni. Második lépésben egy delegáció utazik ki Genfbe, hogy részt vegyen a szóbeli meghallgatáson. A delegációvezető 30-40 perces átfogó beszéde után azonnali kérdésekre kell választ adni. 2011-ben 148 kérdést, ajánlást kapott a delegáció, ezek között volt olyan ajánlás, amit el tudtunk fogadni, volt olyan, amire nem reagáltunk és volt olyan, amit nem fogadtunk el. Magyarország második felülvizsgálatának keretében 2016. május 4-én szűk körű delegáció utazik Genfbe. A delegáció vezetője dr. Trócsányi László miniszter úr lesz, aki a felvezető beszédében pozitív és negatív fejleményeket is meg fog említeni. Be fog számolni a problémákról, de arról is, hogy milyen intézkedésekkel próbáljuk ezeket a problémákat megoldani. A kérdésekre a válaszokat a delegáció tagjai fogják megadni. Idén is 140-150 kérdésre számít a delegáció, nagyjából lehet tudni, hogy melyek azok a kritikus területek, amelyeket biztosan fognak érinteni. Hazai civilek és szakértők segíthetnek/sugallhatják a tagállamoknak, hogy milyen kérdéseket tegyenek fel. A delegáció tagjai a legjobb tudásuk szerint fognak eleget tenni a feladatuknak Genfben. **Sebestyén Zsuzsa** elmondta, hogy a delegációnak ő maga is tagja, megköszönte a munkacsoport tagok a támogatást és, hogy a jelentés véleményezésével segítették a munkát.

Barkóczy Gizella, az Országos Roma Nővédelmi Egyesület vezetője megkérdezte, hogy kik lesznek a május 4-én kiutazó delegáció tagjai.

Sebestyén Zsuzsa válaszában elmondta, hogy a programon az ENSZ tagállamok vesznek részt. Csak a tagállamok előtt lesz mikrofon, illetve bizonyos civil szervezetek és szakértők is jelen lesznek, de nem mindenkinek van joga felszólalni. Az ülésen tehát csak meghívottak vehetnek részt. Az ülést élő közvetítésben az interneten folyamatosan figyelemmel lehet kísérni. **Sebestyén Zsuzsa** válaszában kitért arra, hogy a civilek március végén kaptak arra lehetőséget, hogy elmondhassák az észrevételeiket, illetve lehetőségük volt árnyékjelentés benyújtására. Ezért lehet előre sejteni, hogy mik azok a kérdések, amiket ott helyben is meg fog kapni a delegáció. Ilyenek a migránsokkal kapcsolatos kérdések, a civil szervezetekkel való konzultációnak a problémája, az LMBT problémaköre a család és házasság kérdésében, a szegregált oktatás, a nők helyzete, a nők alacsony részvétele a politikai döntéshozatalban. Biztosan lesznek olyan kérdések, amire nem lehet előre számítani, de ott fognak ülni a szakemberek, akik próbálják a lehető legmegfelelőbb választ megadni.

Sörös Iván megkérdezte, hogy mi következik a jelentés védeése után. Milyen hatásai várhatók?

Sebestyén Zsuzsa elmondta, hogy a jelentéstevő tagállamnak nem kötelező ott helyben eldöntenie, hogy mit tesz az ajánlásokkal. Az ajánlásokat haza is hozhatja, és szélesebb körben megvitathatja. Azonban meghatározott időkeretben jelentést kell tennie, hogy ezeknek az ajánlásoknak mi lesz a státusza. A következő négy évben kell az ajánlásokat, megvalósítani, az emberi jogi helyzeten javítani. Négyévente újra felülvizsgálják a tagállamokat, újra jelentést kell tenni, a civilek és szakértők újból beadhatnak egy árnyékjelentést és újra ki kell utaznia egy delegációnak.

Török Tamás az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, Nemzetiségi Ombudsman-helyettes képviselőjében a UPR kapcsán tájékoztatta a Munkacsoportot, hogy az Alapvető jogok Biztosa az ENSZ emberi jogi intézményeként működik Magyarországon, tehát ezekben a felülvizsgálati eljárásokban ő saját jogon vesz részt és nyilvánít véleményt ezekről a

kérdésekről. Biztos úr a UPR-ral kapcsolatosan is beadott egy állásfoglalást, amelyben az egyik kiemelt pont a kisebbségi csoportok helyzete volt. 5 pontban foglalta össze a roma közösséget érintő kérdéseket. Ezek a romákat ért diszkrimináció, az oktatás körében felmerülő szegregáció, a foglalkoztatás körében felmerülő és a hivatal által felismert problémák. Külön jelezte a miskolci ügyet, illetve a miskolci ügy kapcsán felmerülő kormányzati válaszokat. És külön foglalkozott a gyermekek helyzetével is. A nemzeti jelentéshez hasonlóan a biztos állásfoglalásban is nagyon kevés hely volt ezeknek a kifejtésére. Néhány mondatra kellett szorítkozni, még az olyan fontos ügyekben is, mint például a miskolci ügy vagy az oktatás. A dokumentum hozzáférhető a Hivatal honlapján (www.ajbh.hu), melynek magyar nyelvű változatát mellékelten csatoljuk.

2. napirendi pont: Tájékoztatás az Antiszegregációs Kerekasztal munkájáról

Sörös Iván hangsúlyozta, hogy az Antiszegregációs Kerekasztal elsősorban oktatási szegregációval foglalkozik, ezen belül a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek, köztük roma gyerekeknek az elkülönülő, szegregáló oktatását vitatja meg. Elmondta, hogy a különböző tárcán belüli, tárcaközi, illetve civil szervezetekkel egyeztető fórumok jellemzően kormányhatározatban meghatározott munkacsoportok, kerekasztalok, egyeztető fórumok, a tagok és a feladatok delegálását is a kormányhatározat szabja meg. 2013-ban Balog Zoltán államtitkár úr hívta létre az Antiszegregációs Kerekasztalt. 2013-ban olyan szakértőket kért fel a tárca, akik a szegregáció, társadalmi felzárkózás kérdésében szakemberek. Az volt a szándék, hogy ezek a szakemberek, és a tudás kerüljenek becsatornázásra és induljon el egy olyan munka, ami hatékonyan tudja elősegíteni ezt a területet. A munkacsoport összetételében 2013 óta történtek változások, volt, aki kilépett, de többen csatlakoztak hozzá. Előfordult, hogy kívülről fogalmazódott meg igény, hogy szeretne a munkában részt venni és volt, amikor a Titkárság jelezte, hogy valamely szervezetet fontos lenne megszólítani. 19 szervezet delegált tagot a Kerekasztalba 2013 óta folyamatosan működik, nincs meghatározva, hogy hány ülést tart egy évben, ezt az aktuális kérdések határozzák meg. Jellemzően negyedévente ülésezik, de 2014 őszén egy negyed évben három ülés is volt. A tagok között vannak iskolaigazgatók, civil szervezetek vezetői, kormányzati szervek delegáltjai. Összesen 13 ülés került megtartásra, a legutóbbi 2016. február 16-án volt. Van egy tematikája, hogy milyen témákat kell az Antiszegregációs Kerekasztalban megbeszélni, de az aktualitások is adják a témákat. Ha van olyan fejlesztési pályázat vagy az oktatást érintő nagyobb koncepcionális javaslat, akkor az adott terület képviselője beszámol róla, hogy mi várható. **Főosztályvezető úr** a 2015. évről elmondta, hogy a Kerekasztal kibővült, 25-30 személy szokott részt venni, így a témákat nem mindig lehet részleteiben átbeszélni. Ez a terület nagyobb operativitást, mélyebb áttekintést kíván, ennek okán 2014. év végén az a javaslat fogalmazódott meg, hogy 2015-ben jöjjön létre egy munkacsoport, amely elsősorban a Kerekasztal munkatársaiból áll, kiegészítve olyan szakértőkkel, akik operatívabban tudják segíteni a munkát. Egyik ilyen feladat volt megvizsgálni, hogy a megyei jogú városokban hol vannak oktatási szegregáció kapcsán megoldandó feladatok. Legyen egy elemző dokumentum, egy térkép, amely beazonosítja azokat a megyei jogú városokat, ahol a szegregáció kérdése jelen van és egy bizonyos rangsort is fel tudna állítani, hogy mely városban, milyen szempontok szerint érdemes a munkát elindítani.

2015-ben Kaposváron – részben a civilek segítségével, részben kormányzati segítséggel, a KLIK helyi tankerületének segítségével – létrejött egy munkacsoport, mert felmerült az igény egy olyan munkacsoport működésére, amely nagyobb figyelmet tud fordítani a helyi történésekre.

Szegregáció, oktatási integráció kapcsán nem az a cél, hogy a minisztérium központi eleme konkrétan helyi beavatkozásokat véghezvigyen, hanem hogy bizonyos folyamatokat

elindítson, amelyeket helyben kell megvalósítani. Szegeden és Hódmezővásárhelyen már megvalósult ilyen deszegregációs program, ami egy nagyon hosszú és tudatos előkészítő munkának az eredménye. A Kaposvári Munkacsoport tagjai meglátogatták a hódmezővásárhelyi modell szakembereit, hogy gyakorlatból tudjanak tapasztalatokat szerezni.

Sörös Iván az említett dokumentum születéséről elmondta, hogy 10 megyei jogú város (Kecskemét, Pécs, Nagykanizsa, Kaposvár, Salgótarján, Miskolc, Eger, Szolnok, Nyíregyháza, Békéscsaba) vizsgálata történt meg a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kompetenciamérései adatainak elemzésével. Az elemző dokumentum megállapításai közül kiemelte, hogy az oktatási szegregáció kérdését a korábbi dokumentumok mindig statikus környezetben vizsgálták, adott pillanatban mért adatokkal, anélkül, hogy figyelembe vennék, hogy ezek a körülmények változnak. A helyi igények, adottságok befolyásolják az iskolák összetételét. Egy sikeres integrációs folyamat pár év alatt meg tud fordulni. A dokumentum azt próbálja kinyilvánítani, hogy szegregáció és szegregáció között különbség van, nem lehet minden oktatási szegregációt egy kalap alá venni. Mindig helyi beavatkozásra, helyi helyzetelemzésekre és intézkedésekre van szükség. Másik fontos megállapítása a dokumentumnak, hogy a szegregáció legalább középtávú folyamat. Egy iskola bezárásával, egy tantestület képzésével vagy azzal, hogy nem indítanak első osztályt, nem biztos, hogy a probléma megoldódik.

Főosztályvezető úr felhívta rá a figyelmet, hogy egy döntés előkészítésénél mennyire fontos és szükséges a folyamatos nyomon követés.

Sörös Iván elmondta, hogy az Antiszegregációs Kerekasztal februári ülésén három témáról tárgyalt. 1. Az EU-s fejlesztésekkel kapcsolatosan a Kerekasztal szeretné, hogy bevonásra kerüljön az uniós programokba olyan módon, hogy a fejlesztési koncepciókat, pályázatokat még a megjelenésük előtt véleményezhesse, hogy az a szegregációra hatással lehessen. 2. A köznevelési fejlesztések tekintetében a köznevelési terület adott tájékoztatást az iskolaközpontok létrehozásával kapcsolatos nagyobb fejlesztésről. 3. A KLIK-kel kapcsolatos általános szegregációs kérdések. Illetve napirendre kerültek még aktuális, nem köznevelési kérdések is, mint például a CSOK. 2016-ban további három ülést tervez az Antiszegregációs Kerekasztal, munkacsoport létrehozását ebben az évben nem tervezik, inkább a tapasztalataikat fogják beépíteni a munkába.

Jakab József az Országos Roma Nővédelmi Egyesület tagja a szegregációs problémákkal kapcsolatosan kérdezi, hogy vannak-e külföldi jó gyakorlatok – mint például Spanyolországban –, amelyeket a Munkacsoport fel tudna használni a magyar gyakorlatban.

Sörös Iván válaszában elmondta, hogy áttekintésre került Spanyolország, Franciaország és az Egyesült Államok programja. A külföldi példákkal kapcsolatosan megfogalmazódott, hogy ezeknek a példáknak a meghonosítása mindig nagyon hosszú folyamat, melynek során nagyon tudatosan kell figyelni arra, hogy tényleg beépíthetőek legyenek. A Biztos Kezdet Gyerekházak is egy külföldi ötlet adaptációja. Maga az alapelve, logikája megmaradt a programnak, de elég sok mutációs folyamaton ment keresztül.

Barkóczy Gizella megkérdezte, hogy van-e arra lehetőség, hogy az Antiszegregációs Kerekasztal munkájában az Egyesületük részt vegyen, illetve fejlesztő pedagógusként, nevelő tanárként személy szerint is szívesen ajánlja a munkáját, tapasztalatait. Elmondta, hogy szegregációval nem csak az oktatási területen lehet találkozni. Van egy Utazó Női Roma Civil Kerekasztaluk és minden féle szegregációval szembesülnek a falvakban, városokban. Az egészségügyi területről hozott egy példát, a karcagi kórházban roma nőknek külön szobát

alakítottak ki. Az Egyesülethez jönnek a jelzések és segítségüket kérik a probléma megoldásához.

Sörös Iván megköszönte a jelentkezést és kérte, hogy az Egyesület küldjön egy bemutatkozó levelet, amelyre visszajelzést fognak küldeni.

Jónás Csilla az Emberi Erőforrások Minisztériuma, Területi Felzárkózási Ügyek Osztályának képviselője jelezte, hogy a Romaügyekért Felelős Munkacsoport minden ülése előtt lehet napirendi javaslatot tenni és felajánlotta, hogy a következő ülésre hívnak az egészségügyi területről szakértőt, aki ebben a témában tartana előadást, illetve neki elmondhatnák a Munkacsoport tagjai az észrevételeiket, javaslataikat.

Dr. Melles Marcell, az Alapjogokért Központ képviselőjében **Barkóczi Gizellától** megkérdezte, hogy dokumentálják-e, illetve milyen mértékben dolgozták fel a tapasztalataikat. Javasolta, hogy ha eddig nem tették, akkor a későbbiekben gyűjtsék ezeket az eseteket. Ha intézkedésre kerül sor, akkor konkrétan meg tudják mondani, hogy miről van szó.

Barkóczi Gizella elmondta, hogy le vannak írva ezek a panaszok.

3. napirendi pont: Családi Otthonteremtési Kedvezmény lehetőségei romák számára

Kottáné Dr. Baranyi Mária az Emberi Erőforrások Minisztériuma Családtámogatási és Gyermekjóléti Osztályának szakreferense az előadása elején összefoglalta, hogy a CSOK miért került bevezetésre. A kormányzat célja elsősorban család- és népesedésközpontú, a meg nem született és vágyott gyermekek megszületését szeretné ösztönözni. Ennek egyik eszköze a CSOK. A program szól minden már meglévő gyermekeket nevelő családnak, olyan házaspároknak, akik még gyermekvállalás előtt állnak, mozaik családokban élő személyeknek, illetve egyedülállóknak. A CSOK új lakás építéséhez, vásárlásához és használt lakás vásárlásához, bővítéséhez nyújt támogatást. A programban a meglévő gyermekek számára igazodó kamattámogatott hitelek is nyújthatók. Ezeknek a feltételeiről minden pénzügyintézetnél lehet tájékoztatást kapni, a kamatokhoz kötött kamattámogatások meglévő gyermekek számától függ, eltérő a kamatozási periódus és a futamidő is.

- A CSOK vissza nem térítendő állami támogatás. A támogatás mértéke a már meglévő vagy még vállalt gyermekek számának függvénye.
- A preferált cél a három- vagy több gyermekesek támogatása, ezért kiemelten fontos, hogy a három- vagy többgyermekesek felvehetnek 10 millió Ft-os állami támogatású hitelt is. A kamattámogatás időtartama legfeljebb 25 év, a kölcsön kamata legfeljebb 3%, ezt öt éves kamatperiódusokban garantálja a jelenlegi program.
- A lakásépítési áfa 27%-ról 5%-ra csökkentett, a CSOK-ot igénybevevő családok számára. A telekvásárlásból – amely telken később építkezni fognak – és az építkezés költségeiből összesen 5 millió Ft-ot lehetőségük van a családoknak visszakapniuk áfa-visszatérítésként.
- A CSOK programban egyszerűbb az építési eljárás, nem hatósági építési engedélyköteles, hanem némely eljárás bejelentés-köteles, illetve hatósági engedély tudomásulvételével indítható az építkezés.

Jakab József az Országos Roma Nővédelmi Egyesület tagja kérdése: Ha például Kaposvár külterületén elad valaki egy 85 négyzetméteres házat és vesz egy 75 négyzetméteres lakást

Budapest belvárosában, ami duplájába kerül, akkor ebben az esetben „négyzetméter adót” kell fizetnie, mert kisebbet vásárolt?

Kottáné Dr. Baranyi Mária: Nem. Ha öt éven belül eladott egy ingatlant, akkor önerőként a teljes összeget el kell költeni az új lakás vásárlásához, ahhoz, hogy a CSOK-ot igénybe tudja venni.

Barkóczy Gizella, az Országos Roma Nővédelmi Egyesület vezetője elmondta, hogy szkeptikus a CSOK-kal és a NOK-kal kapcsolatban. Sétrelmezte, hogy *nem volt a CSOK-nak roma képviselöte*. Véleménye szerint a CSOK-ból a romák egyáltalán nem tudnak részesülni. Meglátása szerint vannak olyan roma vezetők, akiknek lehetőségük lett volna, mégsem képviselték a romákat ez ügyben. Nagyon büszke a rendszerváltás óta történt intézkedésekre, a telepíelszámolásokra és a CSOK-ra. *Több ezer roma személytartana igényt a CSOK-ra, de nem tud belőle részesülni*. Nagyon el van keseredve, nem látja a munkája eredményét, hogy miért dolgozik a közösségért. Nincsenek mögöttük olyan emberek, akik képviselnék őket a nagy ügyekben.

Kottáné Dr. Baranyi Mária válaszában elmondta, nem tudja, hogy a törvényalkotás folyamatába kik és hogyan lettek véleményezésre bevonva. Nem lehet azt mondani, hogy a kisebbségekre nem gondolt a kormány. A közfoglalkoztatott személyek a februári módosítással kerültek be, őket is TB jogviszony alá tartozó személyeknek minősíti és lehetővé teszi, hogy a CSOK-ot igénybe vegyék. Kiegészítette még azzal, hogy abban az esetben, ha felsőoktatási tanulmányokat folytat egy 18-19 éves fiatal, ugyanúgy TB jogviszonynak számít. Ezeket a kedvezményeket a romák ugyanúgy igénybe tudják venni, mint bármely más állampolgár.

Barkóczy Gizella: Lehetett volna egy olyan roma képviselő, amely javasolta volna, hogy a Kormány hallgassa meg *a települési önkormányzatokat*. *A bérlakások minden területben üresen állnak, le vannak pusztulva, az értékes lakásokat évek óta nem lakja senki. A települési önkormányzatokkal kellett volna megállapodni*.

Oláhné Balogh Tímea, a Roma Láng Egyesület képviselőjében konkrét észrevételeket tett: aki közfoglalkoztatásban dolgozik, az csak két gyermekre veheti igénybe a támogatást, ami 1.420.000 Ft.

Kottáné Dr. Baranyi Mária válaszában kifejtette a közfoglalkoztatott személyek lehetőségeit. Használt lakásnál igénybe lehet venni a CSOK-ot, csak az összeg változik. Közfoglalkoztatotti jogviszonnyal rendelkezők új lakás építése esetén nem számítanak TB jogviszonyban lévőnek, mert kizárja a jogszabály a közfoglalkoztatást, mint munkaviszonyt. Használt lakás esetén az álláskereső jogviszony és közfoglalkoztatásban dolgozók is igényelhetik a támogatást.

Oláhné Balogh Tímea másik észrevétele: a romák többsége a másodlagos munkaerőpiacon dolgozik, elsődlegesen elenyésző százaléka, a két évet meg sem tudják célozni. Ugyanez a helyzet a felsőoktatásban tanulók vonatkozásában is. Elenyésző azoknak a gyerekeknek a száma, akik 16-18 évesen, felsőoktatásban 20 évesen még nappalin tanulnak. Lehet, hogy ez egy kedvezmény, de ez a romákat alig érinti. *A közfoglalkoztatottak kapcsán még elmondta, hogy a tapasztalatuk az, hogy az önkormányzatok 3-4 hónapos szerződéseket kötöttek. Javasolta, hogy szorgalmazni kellene a hosszú távú közfoglalkoztatást, mert még jogviszonyban kell állnia akkor is, amikor beadja az igényt. Ez minimum 7 hónap.*

Kottáné Dr. Baranyi Mária kiemelte, hogy a jogszabály a 6 hónapos közfoglalkoztatást írja elő, ha az önkormányzatok kevesebb hónapig foglalkoztatják az adott személyt, az nem kodifikálható, ezt nem lehet egy jogszabályban mérlegelni. Megadja a törvény a lehetőséget arra, hogy a közfoglalkoztatottak esetében a 6 hónap irányadó legyen. Jelezte, hogy ez egy óriási segítség, amelyre nincs példa a környező országokban.

Oláhné Balogh Tímea hangsúlyozta, hogy ez ugyanúgy segítség egy magyar család számára is, akinek szintén csak közfoglalkoztatásra van lehetősége. *A Belügyminisztérium felé azt kellene közvetíteni, hogy a hosszú távú közfoglalkoztatást szorgalmazza az önkormányzatok felé, mert e nélkül soha nem lesz folyamatos 180 napjuk.*

Kottáné Dr. Baranyi Mária kiemelte, hogy alapesetben a TB jogviszony abból indul ki, hogy nem közfoglalkoztatotti jogviszonya van az érintettnek, hanem munkavégzésre irányuló bármely jogviszonya. A közfoglalkoztatotti jogviszony jelenleg egy segítség azoknak az embereknek, akik nem tudnak más munkaviszonyt létesíteni.

Oláhné Balogh Tímea jelezte, hogy a romák érdekeiről beszél, akiknek csak közfoglalkoztatásra van lehetőségük.

Kottáné Dr. Baranyi Mária: Pont az a cél, hogy ő sem csak közfoglalkoztatott legyen, hanem egyéb munkát vállaljon. Nem az a cél, hogy bárkit – akár roma, akár nem roma – a közfoglalkoztatásban tartsunk, hanem az a cél, hogy a munka világában keresőképes, TB-t fizető állampolgárrá váljon. 10 millió Ft a mai világban, ezeknél a fizetéseknél, nem tudni, hány év alatt lehetne elérni, hogy ezt csak úgy megkapja. A problémát nem onnan közelítette meg a jogalkotó, hogy a közfoglalkoztatotti jogviszonyból indul ki, hanem abból, hogy ha az állam segítséget ad egy több millió forintos vissza nem térítendő állami támogatással, akkor megkövetelheti, hogy legalább fél évet dolgozzanak érte.

Oláhné Balogh Tímea elmondta, hogy a romák esélyeiből, a munkaerő-piaci helyzetükből indult ki itt Magyarországon, és nem a 10 millióra gondolt. Az is nagyszerű lenne, ha a használt lakás vásárlás elérhetővé válna számukra és sikerül hat hónapos közfoglalkoztatásból két millióért venni egy használt lakást.

Kottáné Dr. Baranyi Mária jelezte, hogy a jogalkotó nem tud eszerint különbséget tenni. Megerősíti, hogy a cél nem a közfoglalkoztatás, hanem a munka világába történő visszavezetés.

Dr. Tordai Edina, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala képviselőjében a közfoglalkoztatással kapcsolatosan megjegyezte, hogy a romák egy része hátrányos helyzetű kistérségekben él, ahol nincs munkalehetőség. Egy ilyen program tíz évre röghöz köti az embereket, akkor a mobilitása csökken, viszont, ha nincs foglalkoztatási lehetőség, akkor szintén kiesik ebből a programból. Kérdésként vetette fel, hogy *készült-e bármilyen felmérés arról, hogy hátrányos helyzetű, illetve roma emberek hány százaléka lesz majd abban a valós helyzetben, hogy igénybe vegye ezt a támogatást.* Itt inkább egyenlőségről, nem esélyegyenlőségről van szó. *Az esélyegyenlőség esetén figyelembe kell venni az adott csoportoknak a különleges helyzetét. Nem szerencsés az a megfogalmazás, hogy amit én ajánlok, azért legalább dolgozz fél évet.* A romák vagy a hátrányos helyzetűek speciális helyzetük miatt kieshetnek a támogatást igénybevevők köréből. Véleménye szerint *a roma*

vezetők bevonása nem feltétlenül szükséges, de lehetne olyan szakpolitikát kialakítani, ami figyelembe veszi a különleges helyzetét az adott csoportoknak.

Kottáné Dr. Baranyi Mária hangsúlyozta, hogy a szakmai irányító a Nemzetgazdasági Minisztérium, az EMMI csak észrevételt tett, ezért a társadalmi egyeztetésről és felmérésről nem tud nyilatkozni. A röghöz kötés kérdésére reagálva elmondta, hogy ez egy részletszabály, amire az előadásában nem tudott kitérni. Elmondta, hogy a 10 éves bentlakási kötelezettség alól mentesül az, aki máshol vállal munkát. A CSOK minden családról szól és nem elsősorban közfoglalkoztatottakról, de rá lett igazítva a közfoglalkoztatottakra és a hat hónapos jogviszonyra, hogy azok a rétegek ne maradjanak ki, akiknek ez is segítség.

Dr. Tordai Edina kiemelte, hogy nem minden roma közfoglalkoztatott, és a közfoglalkoztatás sem áll mindenkinek a rendelkezésére. Nagyon sok ember kimarad a közfoglalkoztatásból is. A CSOK nem oldja meg a lakhatási problémát vagy a szociális lakások problémáját Magyarországon.

Kottáné Dr. Baranyi Mária egyetértett a felvetéssel és elmondta, hogy a CSOK nem a lakhatási problémát kívánta megoldani, hanem egy kedvezményes lehetőséget nyújt a családok otthonteremtéséhez.

Sörös Iván jelezte, hogy az előadásban elhangzott, hogy elindítása óta a szabályozás módosult, néhány dolog újragondolásra került. Megkérdezte Szakreferens Asszonyt, hogy tud-e arról, hogy esetleg még módosul a jogszabály. Az itt elhangzott javaslatokat összegyűjtve oda tudnánk adni a Rendelethez egy előterjesztés formájában. Így tudnánk társadalmasítani, mert nagyon fontos fórum ez, fontosak ezek a jelzések. Minden oldalról, a gyakorlati, praktikus visszajelzéseket társadalmi egyeztetés során lehetne így jelezni.

Kottáné Dr. Baranyi Mária elmondta, hogy nincs tudomása arról, hogy jelenleg módosítás alatt állna a CSOK. De a januári állapothoz képest is módosult már. A megfelelő fórumon keresztül kell átvinni a javaslatokat a projektgazdához, a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz. Ezek az új szabályok azért kerültek beiktatásra, mert több olyan megkeresés érkezett, ahol nagy kieső csoportokról beszéltünk a CSOK igénybevétele kapcsán.

Jakus László, a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület tagja megkérdezte, hogy a Nemzetgazdasági Minisztériumtól nem lett meghívva senki. Jelenleg a Munkacsoport úgy vitat meg valamit, hogy nincs ráhatása.

Kottáné Dr. Baranyi Mária elnézést kért a rossz megfogalmazásért. Ezek a jogszabályi feltételei a CSOK igénybevételenek. Ezek kedvezményes feltételek. Hat hónap, illetve két év TB jogviszony van a mögött, hogy az állami támogatás kiutalásra kerüljön. Ez korábban is létezett. Korábban is kellett, hogy legyen munkahelye annak, aki állami támogatást akart igénybe venni, de tulajdoni korlátok is voltak, meg volt szabva a felső korlát, meg volt szabva az ingatlan értéke. Február 10-ét követően könnyítésre kerültek a korlátozó szabályok. Az elvárt jogviszony három gyereknél, a két évvel szemben itt csak fél év.

Jakab József megjegyezte, hogy az akkori szocpol, az reálértékben bőven ért annyit, mint ma a CSOK.

Kottáné Dr. Baranyi Mária elmondta, hogy azt a szabályozást már évekkel ezelőtt felváltotta a CSOK.

Dr. Melles Marcell Jakab József megjegyzésére reflektálva elmondta, hogy a TB jogviszony nem mindig feltételez munkajogviszonyt. Elmondta, hogy volt olyan eset, hogy a szerencsi járási hivatal építési felelőse fűrészporra állított gipszkarton falakkal manipulálva biztosította házak építését, a pénzt felvették, ez egy komoly per volt. A reakciók azt mutatják, hogy ha még nem is volt nagyon társadalmasítva, nem látja, hogy a társadalmi egyeztetés hogy zajlott, de *javasolja regisztrálni azt a tényt, hogy a legközelebbi módosítás ne történhessen meg úgy, hogy nem volt valamilyen egyeztetés, társadalmasítás.*

Kottáné Dr. Baranyi Mária válaszában elmondta, hogy biztos, hogy volt civil szervezeti egyeztetés. Olyan nincs, hogy egy jogszabály megszületik anélkül, hogy a civil szervezetekkel egyeztettek volna. Az NGM-mel közös ez a projekt, és biztosan volt társadalmi egyeztetés, de nem tudja felsorolni, hogy mely szervezetekkel. Megerősítette, hogy ez egy nagyon kedvező lehetőség, hogy csak hat hónap jogviszonyt kér a jogszabály. Vélhetően van ennek jogalkotói szándéka. Csak a jelenlegi feltételekről tud tájékoztatást adni. Véleménye szerint, lehet vele élni.

Sörös Iván kérte, *hogy a javaslataikat írják le azok a tagok, akik jeleztek bármilyen kritikát, véleményt a CSOK-kal kapcsolatban, és ezt meg lehetne küldeni a felelősök részére, akik gondozzák ezt az anyagot.*

Barkóczy Gizella a roma társadalmi feszültség elkerülése érdekében felvetette, hogy a roma vezetőket ezekről a dolgokról mindenképpen értesíteni kellene.

Kottáné Dr. Baranyi Mária kiegészítette az elhangzottakat annyival, hogy minden sajátos és egyedi kérdésre a család.hu-n keresztül a kollégái minden egyedi élethelyzetben lévő személy CSOK-os kérdésére részletesen választ adnak.

4. napirendi pont: A Pécssett megvalósuló Komplex telepprogram bemutatása

A napirend 3 előadásban mutatta be a Pécssett megvalósuló Komplex telepprogramot.

Sörös Iván bemutatta a 3. napirendi pont előadóit: Egyri Dóra, a Pécsi Városfejlesztési Nonprofit Kft. fejlesztési igazgatója; Decsi István, a Türr István Képző és Kutató Intézet főosztályvezetője; Dr. Lakatos Szilvia, a Khetanipe Egyesület elnöke. Kérte az előadókat, hogy 10-10 percben számoljanak be a telepprogramról.

Egyri Dóra előadása elején elmondta, hogy a Pécsi Városfejlesztési Nonprofit Kft. Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának 100%-os tulajdonában áll, a városi fejlesztésekért felelős. 2015. január 5-én kapták meg a várostól a DDOP, TIOP és TÁMOP projekteket menedzselésre. Ekkor már folyamatban voltak a pályázatok. Az infrastruktúra felújítást és lebonyolítást januárban tudták megkezdeni. Prezentációjában ezt a három projektet mutatta be, Pécsbánya, Györgytelep, Hősök tere, Pécs-Somogy városrészekben. Előadása végén elmondta, hogy március 31-én benyújtották az ún. Paktum-pályázatot, amely a Pécsi Járás foglalkoztatására vonatkozik, ennek részleteit december végéig kidolgozzák, 2017 januárjában tervezik a Paktum Iroda megindítását. Emellett a szociális városrehabilitációs projektek folytatódnak, augusztus végéig lehet benyújtani a pályázatokat, a városi Közgyűlés már döntést hozott, a Füst utca, a Pék sor és a Tárna utca kerül bele a következő infrastrukturális körbe. Így már csak a Kolónia marad, ahol nagyobb szociális bérlakások vannak. A szocrehab ESZA pályázatok benyújtási határideje április 18. A város

megállapodott a DDOP-s konzorciumi tagokkal, hogy továbbra is konzorciumban maradnak és az eddig elkezdett munka folytatása fog megvalósulni.

Decsi István bemutatta a TKKI tapasztalatait a komplex telepprogramban. Elmondta, hogy a programban konzorciumi partnerként vettek részt Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Máltai Szeretszolgálat, a Khetanipe Egyesület, a Kormányhivatal Munkaügyi Központja mellett. A program szellemiségének, a munka előkészítésének és megvalósításának nagyon kifejező címet sikerült találniuk, a "Bened a létra" néven. A program fő hangsúlya az együttműködésen volt. A konzorciumi partnerek összefogva, saját tudásukat beleadva, szinergiát képezve, hogy mindenki a magában lévő képességeit kihasználva előrébb juthasson. A TKKI országosan 55 komplex telepprogramban vett részt. Több mint 4400 emberrel együttműködve valósították meg programjaikat. Prezentációjában bemutatta a speciális célcsoportokat, a TKKI szerepét, eredményeiket és a jó gyakorlatokat.

Dr. Lakatos Szilvia a Khetanipe Egyesület részéről mutatta be a projektet. Az Egyesület nevének, a khetane romani szónak a jelentése az, hogy együtt, ez mutatja, hogy cigányok és nem cigányok közösen tevékenykednek annak érdekében, hogy saját helyzetükön változtassanak. Elmondta, hogy 1999. óta működik az Egyesület, akkor nem gondolta, hogy ennyi uniós pályázatot tudnak majd megvalósítani, köztük a „Bened a létra” programban konzorciumi tagként vettek részt. Elmondta, hogy a területen nem csak cigány származású emberek élnek. Véleménye szerint felelős cigány vezető csak olyan programot vállal be, amit maximálisan meg tud valósítani, a feltételeknek akár pénzügyileg, akár szakmailag meg tud felelni. A városi Önkormányzat támogatja a programjaikat. Az EU-s pályázatok lejárta után is kapnak a várostól támogatást.

Az Egyesület vállalt feladatai:

- Az oktatás, nevelés fontossága miatt Tanodát hoztak létre, ahol napi szinten 40-50 gyerek fordul meg a délutáni órákban.
- Ezermester-klub – az eredeti céljuk a klubbal csak az volt, hogy a férfiak aktívan töltsék a szabadidejüket, kisebb barkácsolásokkal, de ma már a telepen kerítést építenek, festenek.
- Telepprogram alatt komoly tapasztalatokat szereztek a munkaerőpiaci helyzetről. A TOP programban már főállású munkatársakkal dolgoztak. Nem csak a területről, de az egész városból fordulnak az Egyesülethez segítségért.
- Képzésekben vesznek részt a TKKI segítségével. Az idősebb 40 év feletti korosztály is jelentkezik, hogy be szeretnék fejezni az általános iskolát.
- Fontos a kultúra, ennek keretében cigány táncházat tartanak, fontos a beás nyelv, a romani nyelv oktatása.
- Egészségügyi programokat, rákszűréseket szerveznek.
- Korai fejlesztésben 50-60 gyermek részesül, egy elszigetelt, a várostól kieső területen, egy erdő közepén, ahol semmilyen közösségi terület nem volt. A városi önkormányzat egy családi házat bocsájtott rendelkezésükre, ott tartanak közösségi programokat. Úgy tudja, hogy a városi Önkormányzat tervei között szerepel ennek a területnek a fejlesztése is.

Dr. Lakatos Szilvia fontosnak tartja a hosszú távú együttműködést, a tapasztalatok gyűjtését, amelyeket tovább tudnak vinni a fejlesztési programokban.

Sörös Iván megköszönte a házigazdának, hogy helyet biztosítottak a munkacsoportülésnek. Elmondta, hogy a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság 2015 óta tudatosan szervezi a munkacsoportüléseket vidéki helyszínekre. Más ezeket a programokat vizsgálni úgy, hogy helyi emberekkel, helyben tudnak róla beszélni. A jövőben is így lesz,

mert fontos üzenete van annak, hogy a problémákat helyben mutassák be. Zárásként megköszönte az előadóknak a tájékoztatásokat, véleménye szerint a munkacsoportok fontos funkciója az aktuális kérdésekről nyújtott pontos tájékoztatás és, hogy ezekről kritikát, észrevételt lehessen megfogalmazni. Köszöni a résztvevőknek a kritikákat, véleményeket.

Romsits Anita és **Fehér Angéla** a Máltai Szeretetszolgálat munkatársai vezetésével a Munkacsoport tagjai megnézték a telepet. TÁMOP, TOP és DDOP pályázatok keretében újították fel a telepet, ami összesen 220 költözéssel járt. Volt olyan család, aki háromszor is költözött. 12 család került a városba, asszimilált lakókörnyezetbe, önkormányzati szociális bérlakásokba. Velük az önkormányzat egy éves szerződést kötött, amelyet évenként hosszabbítanak meg. A telepen a felújított házak mindegyikébe fürdőszoba, vécé, villany és fűtés került. Az eladósodás elkerülése érdekében feltöltős villanyórákat szereltek fel. A györgytelepi részen a házak személyre szabottan kerültek kialakításra. A telepen van kézi erővel, biciklis hajtórendszerrel ellátott papírbrikett gyár, ahol maguknak készíthetik a tüzelőt. Elérhető a helybeliek részére szociális blokk, ahol mosógép és zuhanyzó áll rendelkezésre. A Máltai Szeretetszolgálat munkatársai elmondták, hogy a telepen a Máltai jelenlét kezdetben igen erős volt. Nagyon erős kísérés kellett a szociális munkásoktól, de egy három éves folyamat eredményeképpen ma már helyiek tartják a közösségi foglalkozásokat, a Máltások csak családsegítőként tevékenykednek.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra, titkársági referens IM

Látta: Nagy Gabriella, kabinetfőnök IM

Jóváhagyta: Sörös Iván, főosztályvezető EMMI